

İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilân : 24 . VI . 1947 - Sayı : 6640)

No.
5098

Kabul tarihi
18 . VI . 1947

BİRİNCİ MADDE — 2510 sayılı İskân Kanununun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Muhacir ve mültecilerle göçebelerin ve gezginci çingenelerin yurt içinde yerleştirilmeleri; Türk kültürüne bağlılık ve nüfus oturuş ve yayılışının düzeltilmesi amacıyla Bakanlar Kurulunca yapılacak programa uygun olarak İçişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca tertiplenir.

İKİNCİ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 8 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Jeolojik olaylar ve tabii âfetler dolayısıyla bir mahal halkının yerlerini treketmesinde lüzum ve zaruret bulunduğu, kendilerinin başvurmaları veya ilgili Bakanlığın teklifi üzerine merkezi İskân Komisyonunca yapılacak inceleme sonunda anlaşıldığı takdirde Bakanlar Kurulu kararıyla o mahal halkı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca başka yerlere yerleştirilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Göçebeler, gezginci çingeneler İçişleri Bakanlığının mütalâası alınarak Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca uygun görülecek yerlerde yerleştirilirler. Bunlar da bu kanunda yazılı yardımlardan ve her türlü muafiyetten istifade ederler.

DÖRDÜNCÜ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin 2 nci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Hükümetçe içeride bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerden veya dışarıdan kendi kendine gelen muhacir ve mültecilerden ihtiyacı olanlar:

A) İskâna tâbi tutulurlar.

B) Kendilerinin, zat, ev, sanat ve ticaret eşyalarının, âlât ve edevatının, yiyeceklerinin, tohumluklarının, koşum ve damızlık hayvanlarının ve gümrükten muaf bütün eşyalarının kalktıkları yerden veya sınırdan yerleşecekleri yere kadar nakliye masrafları Hükümetçe verilir.

C) Bunların kaldırıldıkları veya sınırlarımızdan içeriye girdikleri günden iskân edildikleri güne kadar geçen zaman zarfında ve iskânlarından itibaren bir yıl içinde yatacakları, yiyecekleri, yakacakları ve tedavileri Hükümetçe parasız temin olunur.

Ç) Bunlardan çok fakir olanlarına bir defalık giyecek de Hükümetçe verilir.

BESİNCİ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 17 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

İskân edilecek her aileye nüfuslarına göre dağıtılacak çeşitli toprak miktarı ve dağıtış şekli Sağlık ve Sosyal Yardım ve Tarım Bakanlıklarınca hazırlanıp Bakanlar Kurulu tarafından tasdik edilecek bir cetvelle tesbit olunur.

ALTINCI MADDE — 2510 sayılı Kanunun 29 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Hükümetçe iskân edilen muhacir ve mülteciler enaz on yıl süre ile yerleştirildikleri yerde oturmaya mecburdurlar. Bunlardan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izniyle başka yerde yurt tutmak isteyenler haklarında 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin beşinci bendi hükmü uygulanır.

Göçebe ve gezginci çingenelerin göçebelige ve gezginciliğe dönmelerine müsaade edilmez.

Bunlardan bu maksatla iskân yerlerini terkedenler yerleştirildikleri yere döndürülürler.

YEDİNCİ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Hükümetçe iskân edilenlere borçlu veya borçsuz olarak iskân yoluyla verilen gayrimenkuller on yıl süre ile hiçbir suretle satılamaz, bağışlanamaz, terhin caizlemez, haciz olunamaz. Tapularına o yolda kayıt düşürülür.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izniyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına terhini caizdir.

SEKİZİNCİ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 3683 sayılı Kanunla değiştirilen 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Muhacir ve mültecilerle Hükümetçe bu kanun hükümlerine göre yerleştirilenler aşağıdaki muafiyetlerden faydalanırlar:

1. Vergi muafiyeti:

A) Yukarıda yazılı kimseler beş yıl Arazi, Bina, Kazanç, Buhran, Muvazene, Hava Kuvvetlerine Yardım ve Yol vergilerinden muaf tutulurlar.

Bu muafiyet süresi Hükümetçe iskân edilenlere bu kanun hükümlerine göre yapılacak iskân yardımlarından Bina ve Arazi vergileri için gayrimenkullerin temlik edildikleri tarihi, Kazanç, Buhran, Muvazene, ve Hava Kuvvetlerine Yardım ve Yol vergileri için bu kimselerin yurda geldikleri ve serbest iskâna tâbi olanlarda muhacir kâğıdının verildiği yılı takip eden yıldan başlar.

Ancak, muhacirlerin huduttan girdiği, mültecilerin yerleşmek talebinde buldukları, göçebelerin ve içeride bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerin iskânına başlandığı tarihten muafiyet başlangıcına kadar geçecek zaman zarfında mezkûr vergiler aranmaz.

Hükümetçe iskân yerleri değiştirilenler yeniden muafiyete mazhar olurlar. Şuu kadar ki, nakil tarihinde eski muafiyeti hitama ermiş olanların naklin bittiği tarihten yeni mahallerinde iskân yardımlarının bittiği tarihe kadar geçen zamana ait vergileri de aranmaz.

Bu maddedeki yıl tarihi, taallûk ettiği vergi kanunlarında mükellefiyete esas tutulmuş olan yılı ifade eder.

Eski iskân mevzuatına göre iskân hakkına malik olup da İskân Kanunu hükümlerine göre yerleştirilmeleri icabedenler hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

B) Bu kanun hükümlerine göre Hükümetçe temlik edilen toprak ve yapılardan bu temlik dolayısıyla Veraset ve İntikal Vergisi ve Ferağ Harcı ve Resmi alınmaz.

C) Noterlerce yapılacak borçlanma senetleri pula, harca ve ücrete tâbi değildir.

2. — Tapu muafiyeti:

Bu kanuna göre gerek parasız ve gerek borçlu ve gerek peşin paralı olarak verilen bütün yapı ve topraklar harçsız, puluz tapuya bağlanarak senedi verilir.

Temlik ve teffiz, kıymet takdiri, borçlanma ve ipotek konup kaldırma muameleleri hiçbir harca, masrafa ve pula tâbi tutulmaz.

DOKUZUNCU MADDE — 2510 sayılı Kanunun 4062 sayılı Kanunla değiştirilen 39 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1. Bu kanun hükümlerine göre veya bu kanundan evvel Hükümetçe iskân edilmiş ve iskân edilecek muhacirlerle mültecilere, göçebelere, gezginci çingenelere ve içeride bir yerden diğer bir yere yerleştirilmiş olanlara verilmiş veya verilecek olan iâşe, ibate, döner sermaye, sanat ve ziraatalât ve edevatı ve hayvanlar, koşum ve araba takımları ve tohumluklar ile tedavi ve bilûmum iskân yardımları ve iskân haddi dâhilindeki yapı ve topraklar ve bağ ve meyvelik yerleri parasızdır.

2. Hükümetçe iskân edilenlere evvelce borçlanma suretiyle verilmiş olan yapı ve topraklardan iskân haddine tekabül eden borçların ödenmeyen taksitleri tahsil olunamaz ve tahsil olunanlar da geri verilmez.

Verilmiş olan yapı ve toprakların iskân haddinden fazla olan kısımları ile 2510 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin üçüncü bendi mucibince verilen ev yeri ve topraklar borçlanmaya tâbidir.

Borçlanma muameleleri, 716 sayılı Kanun hükümlerine göre Sağlık ve Sosyal Yardım, tahsilât da Maliye Bakanlığınca yapılır. İlk taksit sekizinci yılın Eylülünde başlar ve yirmi yılda ve kırk taksitte alınır.

Vâdesinden evvel tediye edilen borçlar yıllık yüzde altı iskontaya tâbi tutulur.

3. 2510 sayılı Kanunun 29 ncu maddesinde yazılı süre içinde izinsiz iskân yerini terk ve gaybubet ederek iki yıl sonunda mürettep yerlerine avdetle yerleşmemiş veya aynı yerlere iadeleri mümkün görülmemiş olanlarla iskân olduğu yerden Hükümetçe naklen başka yere iskân olunanlara, evvelce iskân edilmiş iken bilâhara serbest iskâna tâbi tutulanlara, eski yerlerinde verilen gayrimenkuller tapuda namlarına tescil edilmiş olsa bile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının işarı üzerine vali ve kaymakamlar tarafından tapuları iptal ve verilen gayrimenkuller istirdat olunur.

Bunlardan izinsiz iskân yerini terk veya gaybubet edenlerin iskân hakları sakıt olur.

ONUNCU MADDE — 2510 sayılı Kanunun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında Bakanın veya tevkil edeceği zatın başkanlığı altında Sağlık ve Sosyal Yardım, İçişleri, Millî Savunma, Dışişleri, Maliye, Millî Eğitim, Ekonomi, Tarım Bakanlıklarınca ve Ziraat Bankasıca seçilecek zatlardan ve vukuf ve ihtisasların lan istifade edilmek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hariçten alınacak en çok üç zattan müteşekkil merkezî İskân Komisyonu bulunur.

Merkezî İskân Komisyonu başlıca Türkiyeye gelecek muhacirlerin veya bu kanuna göre içeride yerleştirilecek vatandaşların iktisadi, içtimai, sıhhi vasıflara ve şartlara göre mürettep yerlerini tetkik etmek, İskân programları hakkında tetkiklerde bulunmak, İskâna yarıyacak toprak ve yapıları araştırıp bulmak, muhacirlerin sevk şartlarını mütalâa eylemek, İskân tahsisatının sarf yerleri hakkında mütalâada bulunmak, hariçten ve dâhilden yeni yurtlarına yerleşecek olanların sevkleri ve müstahsil hale girinceye kadar bakımlarıyla alâkadar olan Devlet Daireleri şubelerinin müzaheretlerini ve çalışma birliğini yapmağa yarıyan

tedbirleri düşünmek gibi görevlerle mükelleftir. Kararları istişarî mahiyeti haizdir.

Merkezî İskân Komisyonunun çalışma tarzı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tanzim ve Bakanlar Kurulu tarafından onanacak bir yönetmelikle tesbit olunur.

ON BİRİNCİ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 49 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu kanunun icra sureti Tüzük ve yönetmelikler ile tâyin olunur. Hükümetçe iskân edilenlerle bütün muhacir ve mültecilerin bu kanundaki muafiyetlerden istifade etmek üzere ne yolda hareket edecekleri bu Tüzükte gösterilir.

ON İKİNCİ MADDE — 2510 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir:

Ağrı, Sason, Tunçeli ve Zeylân yasak bölgelerine Bakanlar Kurulu kararı olmadıkça hiçbir kimsenin girmesine, iskân ve ikametine izin verilemez.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Bakanlar Kurulu kararıyla nakledilmiş olanların mürettep yerlerinde oturma mecburiyetiyle haklarındaki bütün kayıtlar kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 2510 sayılı Kanunun hükümlerine göre nakledilmiş olup da gerek haklarındaki kararnamelemlerin kaldırılması ve gerekse bu kanunun yürürlüğe girmesiyle serbest kalacak olanlar hakkında aşağıdaki esaslar dâhilinde muamele yapılır.

1. Yasak bölge olarak tesbit edilmiş yerler halkından olup da bu kanunun neşrinden itibaren bir yıl içinde iskânını isteyenlerden muhtaç olanlar eski illerinde veya bu illere civar illerde yerleştirilebilir.

Bu takdirde bunlara mürettep yerlerinde evvelce verilmiş olan yapı ve topraklar 2510 sayılı Kanunun 39 ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

2. Birinci bentte tasrih edilen yerler dışında kalan bölgeler halkından olup da 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi mucibince geride bıraktığı gayrimenkuller karşılığında istihkak mazbatasını verilmek suretiyle malları Devlete intikal etmiş ve aynı kanunun 28 nci maddesi gereğince mürettep yerlerinde ellerindeki mazbatalara mukabil hiç mal almamış olanlara mazbata muhteviyatı olan malları tamamen geri verilir. Buna imkân bulunmadığı hallerde mazbata muhteviyatı dört misli üzerinden Hazinece nakden ödenir.

Ellerindeki mazbatalarını muhteviyatının tamamına veya bir kısmına mukabil mal almış olanların namlarına tescil edilmiş olsun olmasın bu malları geri alınmaz. Ancak istihkak mazbatasında bakiye kalan miktar hakkında yukarıdaki hükme göre muamele yapılır.

İstihkak sahibi olanların 1948 yılı sonuna kadar buldukları yerlerin en büyük mülkiye üstüne başvurmaları ve Hazinece de bu gibi istihkakların 1949 yılı sonuna kadar ödenmesi mecburidir.

3. 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince kendileri tarafından veya Hükümetçe tasfiye edilmiyen mallar üzerinde bu gibiler her türlü tasarrufta serbesttirler.

Hükümetçe tasfiye olunmuş ve satış bedelleri sahiplerine ödenmiş veya ödenmek üzere emanete alınmış gayrimenkuller hakkında hiçbir iddia dinlenmez. Sahiplerinin hakları ancak bu bedellere inhisar eder.

Kendi yurtlarına dönenler Hükümetin uhdesinde veya idaresinde veya emanette bulunan menkkul veya gayrimenkul mallarını tasarruf etmek isterlerse bu tasarruf tarihinden itibaren mürettep yerlerinde kendilerine Hükümetçe iskân yo-

liyle verilen gayrimenkuller 2510 sayılı Kanunun 39 ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

4. Yukardaki hükümler gereğince bu gibilere aynen iade edilen gayrimenkuller için nakilleri tarihinden itibaren bu kanunun neyrini takibeden yıl sonuna kadar geçen süre içinde tahakkuk eden arazi ve binalara mütaallik her türlü vergiler aranmaz. Ancak bunlardan tahsil edilmiş olanlar geri verilmez.

5. Hazine adına tescil edilmiş olup da bu suretle geri verilmesi gereken gayrimenkullerden dolayı Hükümetçe eski sahiplerine yapılacak ferağ ve tescil işlemlerinde harç ve resim aranmaz.

6. Bu suretle serbest kalanlar, muhtaç olup olmadıklarına bakılmaksızın, gidecekleri yerlere kadar bir defaya mahsus olmak üzere bu kanuna göre parasız sevk olunurlar.

7. Serbest kalıp da yukardaki fıkralara göre iskân isteğinde bulunmyanlar mürettep yerlerini terkettikleri takdirde bunlara evvelce verilmiş gayrimenkuller hakkında 2510 sayılı Kanunun 30 ncu maddesi hükmü uygulanmaz.

8. Mukabilinde mal alınıp da mahsubu yapılmıyan mazbataların mahsupsuz kalan bakiyelerinin mahsupları bütçeye irat ve masraf kaydı suretiyle yapılır.

ONÜÇÜNCÜ MADDE — 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 2 nci maddesi, 2510 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (A) ve (B) fıkraları, 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinin «C» ve «Ç» fıkraları, 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 11 nci maddesi 2510 sayılı Kanunun 12 nci maddesi, 2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değiştirilen 13 nci maddesi, 2510 sayılı Kanunun 14, 26, 27, 28 nci maddeleri kaldırılmıştır.

ONDÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ONBEŞİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

20 Haziran 1947

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	19 . VI . 1947 ve 1/208
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	20 . VI . 1947 ve 4/612
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	6 13:44,111,113,164:165,214,406:419